

PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 99/23

U Luxembourg 15. lipnja 2023.

Presuda Suda u predmetu C-520/21 | Bank M. (Posljedice poništenja ugovora)

Pravu Unije ne protivi se to da u slučaju poništenja ugovora o hipotekarnom zajmu koji sadržava nepoštene odredbe potrošači od banke zahtijevaju naknadu koja premašuje povrat uplaćenih mjesečnih obroka

Nasuprot tomu, protivi mu se to da banka ističe slične zahtjeve protiv potrošača

Potrošač i supruga sklopili su 2008. ugovor o hipotekarnom zajmu s društvom Bank M. Zajam je bio indeksiran u švicarskim francima (CHF), a mjesečni obroci trebali su se uplaćivati u poljskim zlotima (PLN) nakon konverzije na temelju prodajnog tečaja švicarskog franka u skladu s tablicom deviznih tečajeva koje Bank M. primjenjuje na dan plaćanja svakog mjesečnog obroka.

Smatrajući da su odredbe o konverziji koje određuju tečaj nepoštene i da njihovo postojanje taj ugovor čini nevaljanim u cijelosti, potrošač je podnio tužbu protiv društva Bank M. pred Općinskim sudom u Varšavi. Zahtijeva isplatu novčanog iznosa koji odgovara polovici koristi koju je Bank M. ostvario tijekom određenog razdoblja korištenjem mjesečnih obroka zajma uplaćenih ispunjenjem tog ugovora. U prilog svojoj tužbi potrošač ističe da je Bank M. primio te mjesečne obroke bez ikakve pravne osnove.

Poljski sud postavlja pitanje Sudu dopušta li se Direktivom o nepoštenim odredbama¹ i načelima djelotvornosti, pravne sigurnosti i proporcionalnosti da stranke ugovora o hipotekarnom zajmu, poništenom zbog toga što ne može nastaviti važiti nakon uklanjanja nepoštenih odredbi, zahtijevaju naknadu koja premašuje povrat iznosa uplaćenih na temelju tog ugovora te plaćanje zateznih kamata po zakonskoj stopi od poziva na plaćanje.

U svojoj današnjoj presudi, Sud primjećuje da **Direktiva ne uređuje izričito posljedice nevaljanosti ugovora sklopljenog između prodavatelja robe ili pružatelja usluga i potrošača nakon uklanjanja nepoštenih odredaba**. Određivanje navedenih posljedica je na državama članicama, pod uvjetom da su **utvrđena pravila u skladu s pravom Unije**, a osobito sa zadanim ciljevima direktive. Sud pojašnjava da ta usklađenost ovisi o pitanju omogućuje li se nacionalnim pravilima, s jedne strane, ponovno uspostavljanje činjenične i pravne situacije potrošača u kojoj bi on bio da ugovor koji je proglašen nevaljanim nije postojao i, s druge strane, o tome da se njima ne ugrožava odvratajući učinak koji se nastoji postići direktivom.

Prema mišljenju Suda, **ne čini se da** mogućnost da potrošač prema banci istakne potraživanja koja premašuju uplaćene mjesečne obroke **ugrožava navedene ciljeve**. Osobito, takva mogućnost može pridonijeti odvratanju prodavatelja robe ili pružatelja usluga od uključivanja nepoštenih odredaba u potrošačke ugovore jer bi njihovo uključivanje, koje dovodi do ništetnosti tih ugovora, **moglo dovesti do financijskih posljedica koje premašuju povrat iznosa koje je platio potrošač i, po potrebi, do plaćanja zateznih kamata**. Na nacionalnom je sudu da

¹ Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima [odredbama] u potrošačkim ugovorima (SL 1993., L 95, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 24.)

ipak ispita, s obzirom na sve okolnosti spora, poštuje li se prihvaćanjem takvih zahtjeva potrošača načelo proporcionalnosti.

Osim toga, **direktivi se protivi to da banka od potrošača može zahtijevati naknadu koja premašuje povrat isplaćene glavnice i plaćanje zakonskih kamata**. Sud smatra da bi priznavanje takvog prava **pridonijelo uklanjanju odvrćajućeg učinka prema prodavateljima robe ili pružateljima usluga**. Osim toga, djelotvornost zaštite dodijeljene potrošačima Direktivom bila bi ugrožena ako bi oni, kada se pozivaju na svoja prava koja proizlaze iz te direktive, bili izloženi riziku obveze plaćanja takve naknade. To tumačenje **moglo bi stvoriti situacije u kojima bi za potrošača bilo povoljnije nastaviti s ispunjenjem ugovora koji sadržava nepoštenu odredbu nego koristiti se pravima koja ima na temelju navedene direktive**.

Sud naglašava da je moguće poništenje ugovora o hipotekarnom zajmu u ovom slučaju posljedica toga što je Bank M. koristio nepoštene odredbe. Stoga **se ne može prihvatiti niti da ima gospodarsku korist od svojeg nezakonitog postupanja niti da mu se nadoknadi šteta za nepogodnosti uzrokovane takvim postupanjem**.

Usto, Sud smatra da **argument koji se odnosi na stabilnost financijskih tržišta nije relevantan prilikom tumačenja direktive, čiji je cilj zaštititi potrošače**. Osim toga, prodavatelji robe ili pružatelji usluga ne mogu zaobići njezine zadane ciljeve zbog razloga očuvanja stabilnosti financijskih tržišta. Naime, **na bankarskim je institucijama da svoje djelatnosti organiziraju na način koji je u skladu s direktivom**.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293

Snimke s objave presuda nalaze se na „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

Ostanite povezani!

